

DISCURSUL D-LUI DR. G. ISTRATI

MINISTRU LUCRARILOR PUBLICE

Jalnică adunare,

Ori-ce inteligență stinsă prin moarte, ca și lumina unei stele ce dispare, lasă întunec în urma ei.

Prin încetarea din viață a lui George Duca, o inteligență—o inteligență aleasă—s'a stins dintre noi !

Dar nu numai aceasta caracteriza pe Duca. Cultură aleasă, voință hotărâtă, vederi largi și sentimente de elită, iată în scurt calitățile rari ale alesului dispărut.

O stea ce se stinge însă, o inteligență ce dispare, nu sunt forțe pierdute.

Ori-ce forță este vecinică, nu dispare, se preschimbă numai !

Tot ast-fel e și cu o inteligență aleasă. Ca și forța, ea nu dispare, se transformă numai ; rămâne, nu se îngroapă cu cel ce a avut-o.

Acest fapt e cu deosebire adevărat, în ce privește pe marii cugetători, pe reformatori și inovatori, pe cercetători și organizatori.

Duca, om de știință prin cultura sa specială; spirit clar și prevădător, prin însușirea-i personală ; organizator și administrator, prin temperament, a lăsat urme adânci, atât prin ideile sale largi și juste, cât și prin ceea ce a făcut atât în serviciul lucrărilor tehnice pe linia Ploești-Predeal, cât și la Administrația Căilor ferate române, sau ca director a școlii de Poduri și șosele.

Ca director al Căilor ferate, a lăsat o organizație admirabilă, creând cu deosebire casa de pensuni și ajutor ; a lăsat un raport-program în care se prevede tot ce trebuie pentru a transforma și completa rețeaua noastră ferată.

Reorganizând școala de Poduri și șosele, el, mai mult ca Asaky și Poenariu—iluștrii săi premergători, — a pus bazele corpului tehnic român ; a făcut ca această școală să stea astă-zi în fruntea școlilor speciale ale acestei țări.

Un ast-fel de om, trebuia să-și termine viața sa activă și rodnică în fruntea unei lucrări de însemnătate pentru țară.

Dacă s'a stins ca un far ce până în ultimul moment luptă încă cu întunericul.

Ca o sentinelă conștientă și vigilentă el căzu pe șantierul uneia din cele mai importante lucrări concepute și executate de inginerii noștri.

Până când sufletul nu a părăsit corpul său sleit de forțe, el nu a încetat un moment de a conduce și sfătui, de a urmări și realiza lucrarea portului Constanța, de care va fi vecinic legat numele său.

Am avut ocaziunea a-i vorbi două zile înainte de moarte, și am putut vedea cu plăcere, că toată viața sa inteligență ce s'a păstrat în un mod așa de necrezut de lucidă până în ultimul moment, era absorbită numai de lucrările sale. Ultima sa grije, pot dice cu siguranță chiar, ultima sa bucurie ce a simțit în această viață, a fost când a căpătat asigurarea că cei ce l'ajutau erau apreciați bine, erau iubiți și siguri de situațiunile ce aveau.

Și cât de fericit a trebuit să fie acest om, cu inima sus pusă, cugetând că lucrarea frumoasă și utilă țerei, pentru care se pasionase, urma a fi terminată de elevii săi, astăzi colegi demni de toată stima, demni de afecțiunea și încrederea aceluia, ce i-a condus, atât în timpul studiilor școlare, cât și a lucrărilor de pe șantier.

Natură de elită! Dacă deplângem prematura ta disparițiune, căci pleci la vârsta de la care ai fi putut fi și mai util țerei, avem însă consolația de a vedea de ce e capabil neamul nostru și în direcțiunea aridă a aplicațiunilor științelor exacte.

Suntem mândrii a vedea ce vie inteligență, ce înalte sentimente, ce vederi juste, ce putere de muncă și cu deosebire ce puternici voinți—voinți de care avem atâta nevoie—constituiesc adesea apanagiul firei noastre românești.

Dormi în pace! Grație ție opera ta va fi urmată prin școlarii tăi.

Bustul tău se va ridica, sper, mai curând ca al unei alte ființi de bine: Davila, grație elevilor și prietinelor tăi.

Dar fii liniștit. Tu ai avut grija, fără să o știi, de a-ți ridica singur monumentul încă fiind în viață. Pe calea Griviței, ori-cine va trece pe lângă localul în care se prepară generațiile valide ale tinerilor noștri ingineri, nu va putea să nu se gândească că acolo e o parte din sufletul tău, e cugetarea, e voința și dorul tău de a fi și după moarte prin creațiunea ce ai făcut util țerei tale.

Suvenirul acestor fapte alese, exemplul vieții tale pline de muncă utilă și rodnică, vor scădea durerea crudei lovituri a plecării tale timpurii, și vor da putere cu deosebire—o uram din toată inima—scumpei tale familii, de a putea suporta cruda și nereparabila lovitură ce a primit.

Țărâna scumpă a Patriei din care ai eșit se deschide acum pentru a te primi și păstra!
Fie-ți ea ușoară!

Păstrează-ți ea corpul și noi memoria ta scumpă!

Toastul ridicat de d. G. I. Duca, director general al căilor ferate române la banchetul inaugurării podului peste Dunăre:

Sire,

Inginerii vă mulțumesc că ați bine-voit, prin prezența Voastră și a Auguste Voastre familii, să faceți și mai strălucită serbarea de azi.

Inaugurarea linii Fetești-Cernavoda, menită să prelungească căile noastre de comunicație până la Mare, este o serbare a Națiunii; ea va însemna una din marile date în istoria propășirii economice a țerei; dar ea este în același timp și consfințirea, unei opere mărețe, săvârșită de inginerii români.

Când în 1890 Majestatea Voastră a pus întâia piatră a podului peste Dunăre, care cu drept cuvânt, numără între lucrările cele mai de căpetenie datorite artei inginerului. Ea a voit să dea o nouă dovadă de solitudinea Sa pentru lucrările folositoare țerei, și să îmbărbăteze pe aceia care timp de 5 ani, aveau să consacreze toată inteligența toată munca lor, la săvârșirea acestei opere uriașe.

Astăzi când isbânda a încununat silințele lor neobosite, să'mi fie îngăduit a aduce un meritat tribut de laude d-lui Saligny, autorul proiectelor și directorul lucrărilor inginerilor cari au fost colaboratorii săi devotați, marilor societăți Fives-Lille, Cockerill, Gärtner-Creuzot, și tuturilor întreprinzătorilor cari n'au cruțat nimic pentru a duce la bun sfârșit o operă plină de greutate.

Sire, țara se poate fâli cu aceste lucrări, cari dovedesc progresele făcute de corpul inginerilor în anii bine-cuvântați a Domniei Majestății Voastre. Liniile noastre ferate, marile căi naționale cari duc la granița țerei, lucrările idraulice, docurile de la Brăila și de la Galați, sunt atâtea dovezi de marea roditoare a acestui corp. Si dacă ținem în seamă că două treimi din inginerii, cari au luat parte la executarea lucrărilor al căror sfârșit îl sărbătorim astăzi sunt eșii din școala noastră de poduri și șosele, o legitimă mândrie trebuie să ținem.

În 1866, abia 21 ingineri români erau în serviciul Statului; astăzi ei sunt legiunea și alcătuiesc o a doua armată, tot atât de nemărginit devotată majestății Voastre și țerei ca și aceea în capul căreia ați cucerit, Sire, neatârarea României. Această armată a progresului, care la vreme de nevoie va fi alături cu cea-l'altă pentru a apăra Tronul și Patria, are și dânsa în luptele sale pacinice, morți și rēniții săi; acestor victime ale datoriei, pe cari poeții nu le slăvesc, noi cel puțin le datorăm o duioasă amintire.

Sire,

Ați trecut Dunărea ca să duceți oștirea la victorie; astăzi treceți iar Dunărea ca să sărbătoriți o altă victorie, aceea a muncii în potriua elementelor.

În adevăr câte greutateți erau de învins!

O tăetură de 500.000 metri cubi, 1,000 m. de poduri și de viaducte peste borcea, 2,000.000 metri cubi de rambleuri, apărați în contra apelor prin 200 sute de mii metri pătrați de pereuri zidite, un viaduct de un kilometru și jumătate în mijlocul bălței, altul de 900 metri, și toate aceste lucrări pentru a ajunge la ultimul și cel mai mare obstacol; Dunărea.

În zadar bētrînul fluviu a căutuat să apere cu furie liniștea sa seculară, turburată cu atâta îndrāsneală, deslănțuindu'și valurile și înecând întreaga câmpie, de la malul Dunărei până la malul Borcei; lupta a fost crâncenă, dar el a fost învins.

Fundațiunile podului sunt coborîte la 30 m. sub nivelul apelor mici; pare că el a înfipt cu dragoste rēdăcini adânci în fundul rîului, ca nici valurile, nici sloiurile, nici furtunile să nu'l sdruncine; stăpân să rēmână pe țermurile Dunărei precum poporul român cu toate dușmăniile, stăpân a rēmas pe pământul strămoșesc.

Ele se înalță la 30 m. d'asupra apelor mari; pare că vrea să coprindă într'o ochire cât mai mult din scumpa țară, să arate cât de sus ea a ajuns, pare că vrea să zică fie-cărui, gândiți-vē ce a fost Muntenia, ce a fost Moldova, priviți ce sus este acum Regatul României.

Imense deschideri de 190 m. despart pilele, lăsând trecerei o cale largă, precum largă a fost tot-d'a-una calea ce România a deschis progresului.

Și pe d'asupra staū așezate 5.00.000 kilograme de metal, masă enormă, care a trebuit să fie ridicată la 30 m. înălțime.

De oțel este coroana pe care România va pus'o pe cap. Sire; de oțel este brațul pe care România îl întind Dobrogei, ca un simbol de vecinică unire și de puternic sprijin.

Iată podul «Regele Carol I».

El p^ortă numele Vostru, Sire, căci prin nestrămutarea V^ostră încredere în f^o-
lósele ce țara v^e atrage din această lucrare, visul Majestății V^ostre, de acum un sfert
de veac, este astă-zⁱ îndeplinit.

Sire,

Spre isvoarele Dunărei, strămoșii Voștriⁱ au clădit un mândru castel, leagănul
unei ilustre dinastii ; spre gurile Dunărei ați clădit un alt falnic monument. Urmașii Ma-
jestății Voastre îl vor primi ca o pildă de fapte mari, săvârșită sub Domnia Voastră ;
ar generațiile viitoare, văzând cu uimire podul »Regele Carol I«, vor zice :

Carol viteaz a fost în timp de luptă, mare și înțelept, Rege în timp de pace.

Iar noi toți, Sire, cu inima plină de cea mai nemărginită dragoste, spunem :

Să trăiți Sire !

Trăiască M. S. Regina !

Trăiască Dinastia !

